

6 Isırma Sonrası Yapılması Gerekenler

ACİL MÜDAHALE (İlk 15 dakika çok önemli!):

1. Yara Temizliği:

- ◆ Yarayı DERHAL bol su ve sabunla 10-15 dakika yıkayın
- ◆ Akan su altında yıkama ideal olanıdır
- ◆ Povidon iyot veya %70 alkol ile dezenfekte edin
- ◆ Yarayı sıkmayın, ovmayın

2. Tıbbi Yardım:

- ◆ Yarayı temizledikten sonra VAKIT KAYBETMEDEN en yakın sağlık kuruluşuna başvurun
- ◆ Acil servisler 7/24 maruziyet sonrası profilaksi (post-exposure prophylaxis=PEP) uygular
- ◆ İlk 24 saat içinde başvuru kritik önem taşır

3. Doktora Verilmesi Gereken Bilgiler:

- ◆ Hayvanın türü ve görünümü
- ◆ Isırma şekli ve yeri
- ◆ Olayın nasıl gerçekleştiği
- ◆ Hayvanın aşı durumu (biliniyorsa)
- ◆ Hayvanın bulunabilir olup olmadığı

7 Maruziyet Sonrası Profilaksi

Doktor değerlendirmesine göre uygulanır:

1. Yara Bakımı:

- Profesyonel yara temizliği ve debridman
- Gereksiz dikiş yapılmaz (yara açık bırakılır)

2. Pasif İmmünizasyon:

- Kuduz immünglobulini (Rabies immunoglobulin = RIG) : Yaranın içine ve çevresine enjekte edilir
- Anında koruma sağlar

3. Aktif İmmünizasyon:

- Modern kuduz aşısı (hücre kültürü aşıları)
- 0, 3, 7, 14 ve 28. günlerde olmak üzere 5 doz
- Kol kasına (deltoid bölge) uygulanır
- Çocuklarda uyluk kasına yapılabilir

4. Tetanoz Koruması:

- Tetanoz aşısı da gerekirse uygulanır

HAYVAN TAKİBİ

Isıran hayvan yakalanabiliyorsa:

- 10 gün süreyle veteriner hekim gözetiminde tutulur
- Bu sürede kuduz belirtisi göstermez ve hayatta kalırsa, kişi risk altında değildir
- Aşı serisi durdurulabilir
- Hayvan ölürse veya kuduz belirtisi gösterirse, aşı serisine devam edilir

8 Güncel Gelişmeler ve Bilimsel Gerçekler

- Kuduz, semptomlar başladıktan sonra tedavi edilemeyen birkaç hastalıktan biridir
- Dünya genelinde yılda yaklaşık 59.000 kişi kuduzdan ölmektedir
- Ölümlerin %99'u köpek kaynaklıdır
- Ölümlerin %95'i Afrika ve Asya'da gerçekleşir
- Türkiye'de son yıllarda kuduz vakaları azalmıştır, ancak risk hala mevcuttur
- Modern aşilar son derece güvenli ve etkilidir (%100'e yakın koruma)
- Milwaukee Protokolü gibi deneysel tedaviler çok nadir başarı göstermiştir

9 Önemli Hatırlatmalar

- o Kuduz şüphesi bir tıbbi ACİLDİR!
- o Aşı olmamış köpek ve kedilerle temastan kaçının
- o Yarasalara asla elle dokunmayın
- o Hafif tırmalama bile risk oluşturabilir
- o "Hayvan aşıllı görünüyordu" düşüncesiyle müracaatı ertelemeyin
- o Çocuklar kuduz için en yüksek risk grubundadır
- o Belirti başladıktan sonra hayatta kalma şansı neredeyse yoktur

10 Sonuç

Kuduz %100 önlenemez ama tedavi edilemeyen bir hastalıktır. Hayvanlarınızı düzenli aşılayın, bilinmeyen hayvanlardan uzak durun ve herhangi bir hayvan temasından sonra mutlaka sağlık kuruluşuna başvurun. Erken müdahale hayat kurtarır!

ACİL DURUM HATLARI:

- Acil Sağlık Hizmetleri: 112
- Zehir Danışma Merkezi: 114
- Halk Sağlığı Müdürlükleri 7/24 hizmet vermektedir

UNUTMAYIN: KUDUZDA HER SANİYE ÖNEMLİDİR. ŞÜPHE DURUMUNDA HEMEN SAĞLIK KURULUŞUNA BAŞVURUN!

VETERİNER HEKİMLER DERNEĞİ

Ziya Gökalp Caddesi No:16 / 7 Çankaya - ANKARA
Tel: 0 312 431 62 74 • Faks: 0 312 435 79 14
info@vethekimder.org.tr • www.vethekimder.org.tr

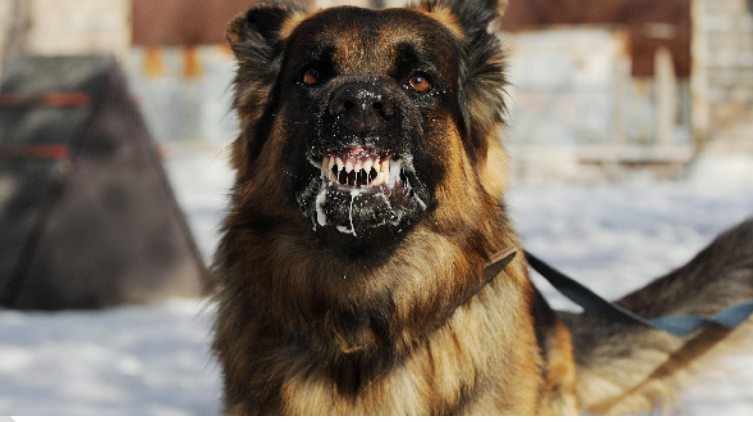
**VETERİNER HEKİMLER
DERNEĞİ**

**KUDUZ:
HAYAT KURTARAN
BİLGİLER**

www.vethekimder.org.tr

2025

1 Kuduz Nedir?

Kuduz, Rabies virüsünün neden olduğu ve hayvanlardan insana bulaşan (zoonoz) ölümcül bir hastalıktır. Virüs merkezi sinir sistemini (beyin ve omurilik) hedef alır ve tedavi edilmediğinde neredeyse %100 ölümcül seyrederek. Ancak doğru ve zamanında müdahale ile tamamen önlenilebilir bir hastalıktır.

2 Hastalık Nasıl Bulaşır?

Kuduz virüsü, enfekte hayvanın salyası yoluyla bulaşır. Bulaşma yolları şunlardır:

- **Isırık:** En yaygın bulaşma yolu, kuduz hayvanının ısırmasıdır
- **Tırmalama:** Enfekte hayvanın tırnakları altında salya bulunabilir
- **Açık yara teması:** Hayvanın salyasının açık yara, göz, burun veya ağız mukozasıyla teması
- **Yarasa teması:** Yarasalara herhangi bir temas kuduz riski taşır

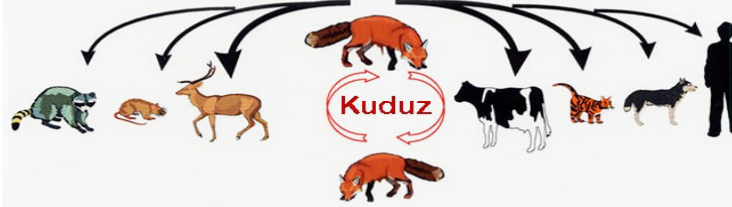
3 Hangi Hayvanlar Kuduz Taşır?

Yüksek Riskli Hayvanlar:

- Köpek ve kediler (özellikle aşısız olanlar)
- Yarasalar (en tehlikeli taşıyıcılar)
- Tilki, çakal, kurt gibi yabani etçiller
- Rakun, sansarlar
- Maymunlar

Düşük Riskli Hayvanlar:

- Tavşan, sincap, hamster gibi küçük kemiriciler
- Kuşlar
- Sürüngenler (yılan, kertenkele)

4 Hastalığın Seyri ve Belirtileri

Kuluçka Dönemi: Virüsün vücuda girişinden belirtilerin başlamasına kadar geçen süre ortalama 1-3 aydır, ancak 10 gün ile 1 yıl arasında değişebilir. Isırık yeri beyne ne kadar yakınsa (örneğin baş, boyun bölgesi) kuluçka süresi o kadar kısadır.

Hayvanlarda Kuduz Belirtileri:

Erken Dönem (1-3 gün):

- Davranış değişiklikleri
- Huzursuzluk ve tedirginlik
- Ateş
- Işık ve ses duyarlılığı

Kudurma Evresi (2-7 gün):

- Aşırı saldırganlık
- Kontrolsüz ısırma eğilimi
- Aşırı salya akıntısı
- Su korkusu
- Boğuk havlama
- Dengesiz yürüyüş

Felç Evresi (2-4 gün):

- İlerleyici felç
- Çene felci
- Yutkunma güçlüğü
- Koma ve ölüm

Not: Bazı hayvanlar saldırgan davranış göstermeden doğrudan felç evresine girebilir ("sessiz kuduz").

İnsanlarda Kuduz Belirtileri:

1. **Evre - Prodromal Dönem (2-10 gün):**
 - Ateş, baş ağrısı
 - Halsizlik, iştahsızlık
 - Bulantı, kusma
 - Isırık yerinde uyuşma, karıncalanma, kaşıntı
 - Anksiyete, huzursuzluk
 - Uyku bozuklukları
2. **Evre - Akut Nörolojik Dönem (2-7 gün):**
 - Hidrofobi (su korkusu): En karakteristik belirti
 - Aerofobi (hava akımı korkusu)
 - Boğazda kasılma ve yutma güçlüğü
 - Aşırı salya akıntısı
 - Aşırı terleme
 - Halüsinasyonlar
 - Ajitasyon ve saldırganlık
 - Nöbetler
 - Kısmi felçler

3. Evre - Koma ve Ölüm (1-14 gün):

- Derin koma
- Solunum yetmezliği
- Kardiyak arrest
- Ölüm

5 Korunma Yöntemleri

1. Hayvan Aşılması:

- Evcil hayvanlarınıza düzenli kuduz aşısı yaptırın
- İlk aşı 3 aylıkken, pekiştirmeler yılda bir tekrarlanmalıdır
- Aşı kartını muhafaza edin

2. Genel Önlemler:

- Başıboş hayvanlara yaklaşmayın
- Yabani hayvanlara dokunmayın
- Alışılmadık davranan hayvanlardan uzak durun (gündüz gezen gece hayvanları, insanlardan kaçmayan yabani hayvanlar)
- Yarasalara kesinlikle elle dokunmayın
- Çocuklarınızı bilinmeyen hayvanlarla oynamamaları konusunda uyarın

3. Maruziyet Öncesi Aşılama: Yüksek risk grubundaki kişilere önerilir:

- Veteriner hekimler ve teknisyenleri
- Hayvan bakıcıları
- Laboratuvar çalışanları
- Yaban hayatı çalışanları
- Mağara araştırmacıları
- Kuduz endemik bölgelere seyahat edenler

